

Дергачов Є.В.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ СОЦІАЛЬНИХ ІНЖЕНЕРІВ ТА ЇХНІЙ ПРАВОВИЙ СТАТУС

В даній статті автор визначив основні нормативно-правові акти, що здійснюють правове регулювання діяльності соціального інженера та його правовий статус. Визначено основні напрями та принципи діяльності, права та обов'язки соціального інженера як працівника, що проводить соціальну роботу з населенням.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Діяльність соціального інженера в час розвитку соціальної інженерії як науки стає все більш важливою та впливовішою. Для будь-якої діяльності в Україні та в світі вкрай необхідне правове регулювання, тобто той перелік основних напрямків та повноважень, які реалізує та здійснює відповідна особа. Не є виключенням в даному випадку і діяльність соціального інженера. Основною проблемою є те, що без визначення правового статусу такої особи неможливим виявляється здійснення профільної діяльності цієї особи, що, звичайно, ставить під питання якість та результати такого виду зайнятості.

Метою даної статті є зазначення правового регулювання та визначення правового статусу соціального інженера як суб'єкта соціоінженерної діяльності.

Для точного та влучного визначення правового статусу соціального інженера необхідно перш за все визначити поняття соціоінженерної діяльності та соціальної інженерії.

РЕЗУЛЬТАТИ ТЕОРЕТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПРОБЛЕМИ

Вважається, що термін «соціальна інженерія» був вперше введений у науковий обіг в 1922 р. Р.Паундом в його роботі «Вступ до філософії права». За іншими відомостями термін з'явився задовго до цього часу (його вживання приписують, зокрема, економістам С. і Б. Веббам). У працях радянських дослідників він з'являється приблизно на початку 70-х рр. ХХ ст. в роботах, що містили критику західної соціології і соціальної психології. Його остаточне визнання і конституювання відбувається в середині 80-х рр. Проте в роботах вітчизняних дослідників частіше використовується аналогічний за значенням термін «соціоінженерна діяльність» [7].

Соціоінженерна діяльність, на думку доктора філософських наук, професора та головного наукового співробітника Інституту соціології НАН України Є.І. Суїменка – це цілеспрямована й організована діяльність зі створення, забезпеченості існування, відтворення й удосконалювання соціальних реальностей, якими є людські відносини, соціальні взаємодії і соціальна поведінка людей, що функціонують в інституціональних, нормативних, знаково-символічних формах. Наука про соціоінженерію, про методологічні принципи і методи здійснення цієї діяльності, її функції, види і форми й є те, що називається соціальною інженерією. За Є.І. Суїменком, соціальна інженерія – це наука про соціоінженерну діяльність. Подвійний статус соціальної інженерії полягає, таким чином, у тому, що в одних випадках вона може розглядатися як соціоінженерна діяльність, а в інших – як наука про цю діяльність.

Є.І.Суїменко зазначає, що соціальна інженерія є відносно молодою наукою, яка претендує на сукупність тих специфічних знань, які направляють, впорядковують та

оптимізують процес створення, модернізації та відтворення нових (штучних) соціальних реальностей. На його думку, соціальна інженерія певним чином добудовує соціологічну науку, завершує її на фазі перетворення наукових знань на моделі, проекти та конструкції соціальних інститутів, цінностей, норм, алгоритмів діяльності, відносин, поведінки [10].

Отже, соціальна інженерія – це наука про соціоінженерну діяльність, система знань про способи і методи трансформації соціологічних і спеціальних суспільно-наукових знань у соціальні програми, проекти і моделі створення нових і удосконалювання існуючих соціальних реальностей [9].

З огляду на підхід одного з основоположників соціальної інженерії американського вченого К. Поппера соціальна інженерія (social engineering) є сукупністю підходів у прикладних соціальних науках, які зорієнтовані на: зміну поведінки й установок людей; на вирішення соціальних проблем, на адаптацію соціальних інститутів до умов, що змінюються; на збереження соціальної активності.

Відзначимо, що на сьогодні ще залишаються питання в окресленні предметного поля, концептуалізації соціоінженерної діяльності, виявленні її місця в системі соціогуманітарного знання, пошуку теоретичних основ [7].

Далі доцільно буде визначити поняття соціального інженера та навести приклади соціоінженерної діяльності.

Отже, якщо є соціальна інженерія, то є й суб'єкт цієї діяльності – соціальний інженер. Основними якостями, якими повинен володіти майбутній соціальний інженер є: потужні інтелектуальні здібності і здатність до адекватної рефлексії проблемних ситуацій, креативність, здатність до організації взаємодії, високі особистісні, комунікативні та морально-етичні якості (принциповість, чесність, наполегливість і ініціативність) [7]. Але головне, що необхідно враховувати при підготовці такого соціального інженера – це зорієнтованість на управління соціальними процесами, бо соціальна інженерія як професія є перш за все управлінською діяльністю. Тому і спеціаліст у цій сфері повинен бути підготовлений як управлінець. Причому не як керівник, а саме як управлінець, що володіє необхідними знаннями, компетенціями і досвідом [8].

Є.І. Суїменко визначає щонайменше чотири категорії професійних працівників, яких можна віднести до соціальних інженерів.

Це, по-перше, соціологи різних служб, бюро, центрів, що за сферою діяльності мають соціологічні знання і покликані вирішувати соціологічні проблеми і задачі відповідно до профілю їхніх організацій. Це, як правило, психологи, політологи, юристи, педагоги, продюсери, маркетологи, економісти, демографи. У залежності від рівня і масштабів адміністративної компетентності працівники цієї категорії вирішують соціоінженерні завдання або своєї організації (свого офісу, установи), або задачі і проблеми тієї сфери діяльності, з яким пов'язана їхня організація.

По-друге, до соціальних інженерів можна віднести порівняно нову професійну групу соціальних працівників, що мають справу з населенням, яке потребує соціального захисту.

По-третє, це вчені-соціологи, представники вищих навчальних закладів, що займаються проблемами прикладної соціології і проведенням, як правило, на договірній основі, тих досліджень, що вимагають соціоінженерних знань.

Нарешті, по-четверте, вищі органи державної влади – Адміністрація Президента, Кабінет Міністрів, деякі галузеві міністерства і т. ін. – мають у своїй структурі допоміжні наукові підрозділи, що прямо пов'язані із соціальною макроінженерією. Крім цих підрозділів

соціоінженерні функції доводиться виконувати різним помічникам і радникам високих посадових осіб [9].

Навряд чи перераховані категорії працівників дають вичерпну картину такого об'єднуючого поняття, як соціальний інженер. Професійні властивості останнього можуть бути притаманними досвідченим і обдарованим підприємцям, менеджерам, маркетингологам тощо.

На нашу думку, найбільш доцільним є зазначення правового регулювання та визначення правового статусу соціального інженера другої групи – тобто того, який здійснює соціальну роботу, направлену на забезпечення соціального захисту населення.

Нормативно-правову основу соціальної роботи (діяльності соціального інженера) в Україні визначають юридичні документи, які умовно згруповані у чотири групи відповідно до суб'єктів їх видання:

1) міжнародні нормативно-правові акти (декларації, пакти, конвенції, рекомендації, резолюції ООН, ВООЗ, МОП, ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ тощо);

2) внутрішньодержавні нормативно-правові акти (Конституція, закони, укази, розпорядження Президента України, постанови уряду України, накази, підзаконні нормативні-правові акти тощо);

3) документи органів місцевого самоврядування (обласні, районні, міські, селищні, сільські ради тощо);

4) рішення, накази, розпорядження керівників підприємств, установ та організацій.

Міжнародну законодавчу базу соціальної роботи в Україні становлять такі міжнародні документи, як Загальна декларація прав людини (ООН, 10 грудня 1948 р.), Міжнародний пакт про цивільні і політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (19 грудня 1966 р.).

У Загальній декларації прав людини (ст. 22) наголошується, що «кожен як член суспільства має право на соціальне забезпечення, а також на здійснення економічних, соціальних і культурних прав, необхідних для його гідності й вільного розвитку його особистості, за допомогою національних зусиль і міжнародного співробітництва та відповідно до організації і ресурсів кожної держави». У Загальній декларації прав людини зазначається, що кожен має право на працю, вільний вибір виду зайнятості, відпочинок і дозвілля, включаючи розумне обмеження робочої години; на життєвий рівень, необхідний для підтримання здоров'я і добробуту свого народу і своєї сім'ї, та інші права і свободи [3].

У Міжнародному пакті про цивільні і політичні права зазначається, що «держави, які беруть участь у пакті, беруть до уваги, що відповідно до принципів, проголошених Статутом Організації Об'єднаних Націй, визнання гідності, властивої усім членам людської спільноти, і рівних і невід'ємних прав їх є основою волі, справедливості і загального світу» [4].

Особлива увага у Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права приділяється гарантії права на працю, соціальне забезпечення, охорону дітей і жінок, захист від бідності і голоду. У ст. 6 зазначається: «Заходи, що повинні бути вжиті державами, що беруть участь у цьому Пакті, з метою повного здійснення цього права (на працю), включають програми технічного навчання і підготовки, шляхи і методи досягнення неухильного економічного, соціального і культурного розвитку і повної виробничої зайнятості в умовах, що гарантують основні політичні й економічні свободи людини» [5].

Що стосується внутрішньоукраїнського законодавства, то у основному Законі України – Конституції України – гарантуються основні права і свободи громадян.

Загальні права, в тому числі ті, що стосуються соціального захисту, згідно з Конституцією України, є наступними:

Стаття 21 зазначає, що усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчуженими та непорушними.

Стаття 23 визначає право кожної людини на вільний розвиток особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та обов'язки людини перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості.

Стаття 24 Конституції України: «Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом».

У статті 46 гарантується спеціальне право на соціальний захист, що включає право на забезпечення громадян у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними. Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом [1].

Спеціальним законом, що регулює діяльність соціального працівника є Закон України «Про соціальні послуги» від 19 червня 2003 року № 966-IV (далі – Закон).

Закон надає декілька важливих визначень, з яких можна говорити про певний правовий статус соціального інженера. Наведемо декілька з них.

Відповідно до Закону, соціальні послуги – комплекс заходів з надання допомоги особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати, з метою розв'язання їхніх життєвих проблем.

Соціальний працівник – професійно підготовлений фахівець, що має необхідну кваліфікацію у сфері соціальної роботи і надає соціальні послуги.

Соціальне обслуговування – система соціальних заходів, яка передбачає сприяння, підтримку і послуги, що надають соціальні служби окремим особам чи групам населення для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності.

Соціальні служби – підприємства, установи та організації незалежно від форм власності і господарювання, а також громадяни, що надають соціальні послуги особам, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги.

Суб'єкти, що надають соціальні послуги – підприємства, установи, організації та заклади незалежно від форми власності та господарювання, фізичні особи-підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, а також фізичні особи, які надають соціальні послуги.

Соціальний робітник – особа, яка надає соціальні послуги та має підготовку, що відповідає вимогам та характеру роботи, що виконується.

Соціальна група – група осіб, об'єднаних за спільною соціальною, демографічною або іншою ознакою, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують надання їм однотипних соціальних послуг [2].

Неважко побачити в даних визначеннях суперечки, колізії та повторювання. Наприклад соціальний працівник та соціальний робітник – дуже схожі поняття, відрізнити їх

дефініції дуже важко. Хоча поняття «працівник» та «робітник» в теорії трудового права та законодавства України дуже суттєво відрізняються. Те саме стосується і соціальних служб та суб'єктів, що надають соціальні послуги за Законом. Визначення майже ідентичні. СENS закладення однакового змісту для двох понять необхідно, напевно, дізнаватися у законодавців.

Основними засадами надання соціальних послуг за Законом є:

- сприяння особам, що перебувають у складних життєвих обставинах, які вони не в змозі подолати за допомогою наявних засобів і можливостей;
- попередження виникнення складних життєвих обставин;
- створення умов для самостійного розв'язання життєвих проблем, що виникають.

Надання соціальних послуг за Законом ґрунтується на принципах: адресності та індивідуального підходу; доступності та відкритості; добровільності вибору отримання чи відмови від надання соціальних послуг; гуманності; комплексності; максимальної ефективності використання бюджетних та позабюджетних коштів суб'єктами, що надають соціальні послуги; законності; соціальної справедливості; забезпечення конфіденційності суб'єктами, що надають соціальні послуги; дотримання суб'єктами, що надають соціальні послуги, державних стандартів соціальних послуг, етичних норм і правил.

Основними формами надання соціальних послуг є матеріальна допомога та соціальне обслуговування [2].

Правовий статус будь-якої особи складає її права, обов'язки та відповідальність. Соціальний інженер в даному випадку не є виключенням. Розглянемо основні права та обов'язки соціального інженера за Законом.

Особа, що надають соціальні послуги, мають право на: профілактичний огляд і обстеження при прийнятті на роботу та диспансерний нагляд за рахунок роботодавця; захист професійної честі, гідності та ділової репутації, у тому числі в судовому порядку; підвищення кваліфікації у встановленому порядку за рахунок роботодавця; забезпечення спеціальним одягом, взуттям та інвентарем, велосипедами і проїзними квитками або виплату грошової компенсації за їх придбання; при виконанні службових обов'язків першочергове обслуговування на підприємствах, в установах, організаціях, зокрема підприємствах зв'язку, технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів, служби побуту, торгівлі, громадського харчування, житлово-комунального господарства, міжміського транспорту.

Особа, що надають соціальні послуги, зобов'язані: сумлінно надавати соціальні послуги особам, які перебувають у складній життєвій ситуації; керуватися у своїй діяльності основними принципами надання соціальних послуг; поважати гідність громадян; не допускати негуманних і дискримінаційних дій щодо громадян, які одержують соціальні послуги; надавати особам, які обслуговуються, повну інформацію про зміст і види соціальних послуг; зберігати в таємниці інформацію, отриману в процесі виконання своїх обов'язків, а також ту інформацію, яка може бути використана проти особи, що обслуговується [2].

Основним спеціальним підзаконним нормативно-правовим актом, що визначає статус державних соціальних служб взагалі та соціального інженера зокрема є «Загальне положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді», затверджене постановою Кабінету міністрів України 1 серпня 2013 року № 573 (далі – Положення).

Відповідно до Положення, центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (далі – центр) – спеціальний заклад, що проводить соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги.

Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді надає послуги на безоплатній основі.

Центр є юридичною особою, має самостійний баланс, відповідні рахунки в територіальних органах Казначейства, печатку та бланк із своїм найменуванням.

Мережа центрів складається з республіканського (Автономної Республіки Крим), обласних, Київського та Севастопольського міських (далі – регіональні центри), районних, міських, районних у містах центрів (далі – місцеві центри).

Основними принципами діяльності центру є: законність; соціальна справедливість; раннє виявлення та надання допомоги сім'ям, дітям та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах; доступність та відкритість; конфіденційність та відповідальність за дотримання етичних і правових норм; додержання і захист прав людини; адресність та індивідуальний підхід; добровільність вибору в отриманні чи відмові від отримання соціальних послуг; комплексність та системність під час надання соціальних послуг; дотримання державних стандартів і нормативів соціальних послуг; максимальна ефективність використання бюджетних та позабюджетних коштів.

Основними завданнями регіонального центру є: забезпечення участі місцевих центрів у виконанні загальнодержавних та інших соціальних програм з питань соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; здійснення координації, контролю, методичного та інформаційного забезпечення діяльності місцевих центрів; центрів соціально-психологічної допомоги, соціальних гуртожитків для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, соціальних центрів матері та дитини, центрів для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді, центрів ресоціалізації наркозалежної молоді щодо проведення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; організація та проведення семінарів та тренінгів; забезпечення впровадження нових соціальних технологій, спрямованих на раннє виявлення сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах, формування відповідального батьківства, запобігання випадкам вилучення дитини із сім'ї; здійснення моніторингу за дотриманням державних стандартів соціальних послуг під час проведення місцевими центрами соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю.

Основними завданнями місцевого центру є: проведення соціально-профілактичної роботи, спрямованої на запобігання складним життєвим обставинам сімей, дітей та молоді; виявлення сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах; здійснення соціального супроводу, надання соціальних послуг та здійснення інших заходів щодо відновлення соціальних функцій, психологічного і фізичного стану сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги; проведення інформаційно-просвітницької роботи з сім'ями, дітьми та молоддю; забезпечення взаємодії із структурними підрозділами місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також залучення потенціалу територіальної громади до проведення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю.

Повноваженнями директора (вищої посадової особи та, відповідно, соціального інженера) центру, безпосередньо пов'язаними з соціоінженерною діяльністю, є: здійснення загального керівництва діяльністю центру, персональна відповідальність за виконання покладених на центр завдань, законність прийнятих ним рішень; затвердження положення

про структурні підрозділи центру та посадові інструкції його працівників; видання в межах своїх повноважень наказів організаційно-розпорядчого характеру, організація і контроль їх виконання; представлення центру у відносинах з органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями; проведення особистого прийому громадян з питань, що належать до компетенції центру; утворення в центрі атестаційної комісії, сприяння підвищенню кваліфікації працівників центру; призначення на посаду та звільнення з посади працівників центру [6].

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Таким чином, можна говорити про певну правову урегульованість діяльності та правового статусу соціальних інженерів як соціальних працівників, що мають справу з населенням, яке потребує соціального захисту. Закріплення права на соціальний захист в Конституції України та його підтримання за допомогою законів та підзаконних нормативних актів (незважаючи на міжнародне декларування зазначеного права) є важливим кроком врегулювання діяльності соціальних інженерів. Але це питання, як і більшість напрямків українського законодавства, потребує подальшого удосконалення. Найголовнішим в даному випадку вбачається створення безпосереднього механізму виконання соціальної роботи, що призведе до більш ефективної соціоінженерної діяльності та вдосконалення правового статусу соціального інженера.

Список використаних джерел

1. Конституція України, опублікована в Відомостях Верховної Ради України від 23.07.1996 р., № 30, ст. 141.
2. Закон України «Про соціальні послуги» від 19 червня 2003 року № 966-IV опублікована в Відомостях Верховної Ради України, від 07.11.2003, № 45, стаття 358.
3. Загальна декларація прав людини ООН від 10 грудня 1948 року, опублікована в Голосі України від 10.12.2008, № 236.
4. Міжнародний пакт про цивільні і політичні права від 19 грудня 1966 року.
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 19 грудня 1966 року.
6. Постанова КМУ від 1 серпня 2013 року № 573 “Загальне положення про центр соціальних служб для сім’ї, дітей та молоді”, опублікована в Урядовому кур’єрі від 05.09.2013, № 160.
7. Мельниченко А.А. Соціальна інженерія як фактор забезпечення стійкого розвитку соціальних систем // Вісник Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”. Політологія. Соціологія. Право – 2012. – № 1. – С. 73-78.
8. Резник Ю.М. Социальная инженерия как профессия / Ю.М. Резник // Известия Томского политехнического университета. – 2011. – Т. 318. – № 6. – С.124-130.
9. Суїменко Є.І. Соціальна інженерія. Експериментальний курс лекцій: Навчальний посібник. – К.: Інститут соціології НАН України, 2011. – 224 с.
10. Суїменко Е.И. Социальная инженерия: к вопросу в научном статусе // Соціологічна наука і освіта в Україні: Зб. наукових праць. – Вып. №1. – К.: МАУП., 2000. – С 82-97.

References

1. Konstytutsiia Ukrainy, opublikovana [The Constitution of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]*, 1996, № 30, art 141.
2. Zakon Ukrainy «Pro sotsialni posluhy» [Law of Ukraine “On Social Services”]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]*, 2003, № 45, art. 358.

3. Universal Declaration of Human Rights. *Voice of Ukraine*, 2008, № 236.
4. International Covenant on Civil and Political Rights. 19 December 1966.
5. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. 19 December 1966.
6. Постанова КМУ “Zahalne polozhennia pro tsentr sotsialnykh sluzhb dlia sim’i, ditei ta molodi”. [Resolution of Cabinet Ministers of Ukraine “General Provisions for the Centre of Social Services for Family, Children and Youth”], *Official Courier*, 2013, № 160.
7. Melnychenko A.A. Sotsialna inzheneriia yak faktor zabezpechennia stiikoho rozvytku sotsialnykh system [Social engineering as a factor of sustainable development of social systems]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy “Kyivskiy politekhnichnyi instytut”*. *Politohiia. Sotsiologiia. Pravo* [Proceedings of the National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute”. *Politics. Sociology. Right*], 2012, № 1, pp. 73-78.
8. Rezyk Iu.M. Sotsyalnaia inzheneriia kak professyia [Social engineering like as the profession]. *Izvestija Tomskogo politekhnicheskogo universiteta* [Proceedings of Tomsk Polytechnic University], 2011, Vol. 318, No 6, pp.124-130.
9. Suimenko Ie.I. Sotsialna inzheneriia. Eksperymentalnyi kurs lektsii [Social engineering. Experimental lectures]. Kyiv, *Instytut sotsiologii NAN Ukrainy* [Institute of Sociology of NAS of Ukraine], 2011. 224 p.
10. Suymenko E.Y. Sotsyalnaia inzheneriia: k voprosu v nauchnom statuse [Social engineering: the question of the scientific status]. *Sotsiologichna nauka i osvita v Ukraini* [Of social science and education in Ukraine], 2000, No1, pp. 82-97.

Дергачев Е.В. Правовое регулирование деятельности отдельных категорий социальных инженеров и их правовой статус

Целью статьи является указание правового регулирования и определения правового статуса правового инженера как субъекта социоинженерной деятельности.

Социальная инженерия – это наука о социоинженерной деятельности, системе знаний о способах и методах трансформации социологических и специальных общественно-научных знаний в социальные программы, проектах и моделях создания новых и совершенствования существующих социальных реальностей.

Существует четыре категории профессиональных работников, которых можно отнести к социальным инженерам: социологи различных служб, бюро, центров, по роду их деятельности имеют социологические знания и призваны решать социологические проблемы и задачи в соответствии с профилем их организаций; профессиональную группу социальных работников, имеющих дело с населением, нуждается в социальной защите; ученые-социологи, представители высших учебных заведений, занимающихся проблемами прикладной социологии и проведением, как правило, на договорной основе, тех исследований, требующих социоинженерных знаний; высшие органы государственной власти – Администрация Президента, Кабинет Министров, некоторые отраслевые министерства и т.д. – имеют в своей структуре такие вспомогательные научные подразделения, напрямую связаны с социальной макроинженерией.

Нормативно-правовую основу социальной работы в Украине определяют юридические документы, которые условно сгруппированы в четыре группы в соответствии с субъектов их издания: 1) международные нормативно-правовые акты (акты, декларации, пакты, конвенции, рекомендации, резолюции ООН, ВОЗ, МОТ, ЮНЕСКО, ЮНИСЕФ и др); 2) внутригосударственные нормативно-правовые акты (Конституция, законы, указы, распоряжения Президента Украины, постановления правительства Украины, приказы,

подзаконные нормативные правовые акты и т.д.); 3) документы органов местного самоуправления (областные, районные, городские, поселковые, сельские советы и т.п.); 4) решения, приказы, распоряжения руководителей предприятий, учреждений и организаций.

Ключевые слова: социоинженерная деятельность, социальная инженерия, правовое регулирование, правовой статус, социальный инженер, социальная работа, социальная защита.

Dergachov E. The legal regulation of certain categories of social engineers and their legal status

The purpose of this article is to specify the legal regulation and the legal status an engineer as an subject of socio-engineering activities.

Social engineering – the science of socio-engineering activities, system of knowledge about the techniques and methods of sociological transformation and special social and scientific knowledge in social programs, projects and models to create new and improve existing social realities.

There are four categories of professionals, which can be attributed to the social engineers: sociologists of different services, bureaus, centers on the nature of their activities have sociological knowledge and are designed to address the sociological problems and tasks in accordance with the profile of their organizations; professional group of social workers who deal with the public in need of social protection; social scientists, representatives of higher education institutions concerned with applied sociology and conduct, as a rule, on a contractual basis, those studies that require social engineering knowledge; the supreme bodies of state power – the Presidential Administration, Cabinet of Ministers, some line ministries, etc. – have in their structure such auxiliary scientific units are directly related to social makroinzheneriye.

Legal framework of social work in Ukraine is determined legal documents that conventionally grouped into four groups according to the subjects of their publications: 1) international regulations (acts, declarations, covenants, conventions, recommendations and resolutions of the United Nations, UNESCO, UNICEF, etc.); 2) domestic regulations (the Constitution, laws, decrees, orders of the President of Ukraine, the Ukrainian government regulations, orders, regulations and regulations and so on); 3) documents of local governments (provincial, district, city, town, village councils, etc.); 4) decisions, orders heads of enterprises, institutions and organizations.

Keywords: social engineering activities, social engineering, legal regulation, legal status, social engineer, social work, social protection.